A?r? Felaketle?tirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *A?r? Felaketle?tirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16307

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

A?r? Felaketle?tirme Ölçe?i (AFÖ), yayg?n olarak kullan?lan **Pain Catastrophizing Scale (PCS)** ölçe?inin Türkçe Uyarlama çal??mas?d?r. Bu ölçek, bireylerin a?r? deneyimleri s?ras?nda veya öncesinde sergiledikleri abart?l?, olumsuz bili?sel ve duygusal yönelimi ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. A?r? Felaketle?tirme, a?r? ?iddeti ve engellilik ile güçlü bir ?ekilde ili?kili olan önemli bir psikososyal faktördür. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, Süren ve arkada?lar? taraf?ndan 2014 y?l?nda Türk popülasyonunda gerçekle?tirilmi? ve ölçe?in Psikometrik özelliklerinin geçerli ve güvenilir oldu?unu göstermi?tir.

AFÖ, a?r?ya verilen tepkileri üç temel boyutta de?erlendirir: **Yineleme (Rumination)**, **Büyütme (Magnification)** ve **Çaresizlik (Helplessness)**. Bu ölçek, klinik uygulamalarda ve ara?t?rmalarda, özellikle kronik a?r? hastalar?nda felaketle?tirme düzeyini belirlemek ve tedavi sonuçlar?n? öngörmek için kritik bir araç olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

A?r? Felaketle?tirme Ölçe?i, Pain Catastrophizing Scale, A?r? Felaketle?tirme, Katastrofizm, Kronik A?r?, Psikososyal Faktörler, Psikometri, Uyarlama.

Yazarlar

Mustafa Süren, I??l Okan, A. Merve Gökbakan, Zeynep Kaya, Ümit Erkorkmaz, Serap Ar?c?, Sibel Karamani, M. Kahveci.

Amaç

A?r? Felaketle?tirme Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ya?ad?klar? a?r?ya ili?kin bili?sel ve duygusal tepkilerinin olumsuzlu?unu ve abart?l? do?as?n? ölçmektir. Bu tepkiler, bireyin a?r?y? ne kadar tehdit edici alg?lad???n? ve bu tehditle ba?a ç?kma yetene?ine ne kadar güvendi?ini gösterir. Ölçek, özellikle a?r?ya kar?? geli?tirilen üç spesifik uyumsuz ba?a ç?kma stratejisini (yineleme, büyütme ve çaresizlik) kantitatif olarak de?erlendirmeyi hedefler.

Türkçe adaptasyon çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik yap?s?n?n, kültürel ve dilsel farkl?l?klar göz önüne al?nd???nda, Türk popülasyonunda da geçerlili?ini ve güvenilirli?ini kan?tlamak amac?yla yap?lm??t?r. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda standardize edilmi? bir ölçüm arac? sa?lanm??t?r.

Yap?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, a?r? felaketle?tirmesi ad? verilen, çok boyutlu bir psikolojik yap?y? ölçmektedir. A?r? Felaketle?tirme, a?r?l? bir deneyime yan?t olarak ki?inin zihinsel olarak a??r? derecede olumsuz dü?üncelere odaklanmas?, a?r?n?n potansiyel sonuçlar?n? abartmas? ve kendi ba?a ç?kma yetene?inden ?üphe duymas?d?r.

AFÖ, bu yap?y? üç temel alt ölçek arac?l???yla de?erlendirir:

Yineleme (Rumination): A?r?yla ilgili dü?üncelere sürekli ve saplant?l? bir ?ekilde odaklanma e?ilimi. Örne?in, "A?r?n?n ne kadar kötü oldu?unu dü?ünmeyi b?rakam?yorum."

Büyütme (Magnification): A?r?n?n ciddiyetini ve tehdit edicili?ini abartma e?ilimi. Örne?in, "Belki de ciddi bir ?eyler oluyor."

Çaresizlik (Helplessness): A?r?y? kontrol etme yetene?inden yoksun olma ve a?r?ya kar?? pasif kalma inanc?. Örne?in, "A?r?m? azaltmak için yapabilece?im hiçbir ?ey yok."

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilse de, Süren ve arkada?lar?n?n (2014) uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap?sal Geçerlik analizlerini içermektedir. Bu çal??ma, faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde orijinal ölçekle tutarl? oldu?unu do?rulam??t?r.

Yap? Geçerlik analizleri genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak gerçekle?tirilir ve ölçe?in teorik olarak varsay?lan üç faktörlü yap?s?n?n Türk popülasyonunda da temsil edildi?ini göstermi?tir. Ek olarak, AFÖ'nün di?er a?r? ve s?k?nt? ölçümleriyle beklenen yönde korelasyon göstermesi (e?zamanl? geçerlik), ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi '-' olarak belirtilmekle birlikte, Süren ve arkada?lar?n?n (2014) çal??mas?, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmi?tir. Güvenirlik analizleri genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? ile rapor edilir.

Türkçe AFÖ'nün genel iç tutarl?l?k katsay?s?n?n, kabul edilebilir düzeylerde, genellikle 0.80'in üzerinde oldu?u bildirilmi?tir. Bu yüksek Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? (a?r? felaketle?tirmesi) tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Ayr?ca, test-tekrar test Güvenirlik çal??malar?n?n da ölçe?in zaman içinde kararl? sonuçlar verdi?ini desteklemesi beklenir.

Faktör Analizi

Süren ve arkada?lar?n?n (2014) uyarlama çal??mas?nda, A?r? Felaketle?tirme Ölçe?i'nin faktör

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?s? incelenmi?tir. Bu analizler, orijinal ölçe?in teorik temelini yans?tan üç faktörlü yap?y? desteklemi?tir: Yineleme, Büyütme ve Çaresizlik.

Faktör analizinin sonuçlar?, Türk popülasyonunda a?r? felaketle?tirmesi yap?s?n?n, uluslararas? literatürde kabul edilen bili?sel ve duygusal bile?enlerden olu?tu?unu göstermi?tir. Bu faktör yap?s?n?n do?rulanmas?, ölçe?in kültürel adaptasyonunun ba?ar?l? oldu?unu ve klinik ara?t?rmalarda alt boyut skorlar?n?n ba??ms?z olarak kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Bireyin kendi raporuna dayal? (Öz bildirim) anket formu.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal: ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Klinik ve genel popülasyon).

Ya? Grubu: Yeti?kin popülasyonu.

Popülasyon Detaylar?: Adaptasyon çal??mas?, Türk popülasyonunda gerçekle?tirilmi?tir. Genellikle kronik a?r? ?ikayeti olan veya genel popülasyondan gönüllü kat?l?mc?lar kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?larak puanlan?r (0 = Hiçbir zaman, 4 = Her zaman). Toplam skor, felaketle?tirme düzeyinin genel bir göstergesidir; daha yüksek skorlar, daha yüksek A?r? Felaketle?tirme düzeyini ifade eder.

Anahtar Kelimeler

Kronik A?r?, Bili?sel De?erlendirme, Geçerlik, Güvenirlik, Yineleme, Büyütme, Çaresizlik, Psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa Süren

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: mustafasuren@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Adaptasyon): 2014.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Mustafa Süren ile ileti?ime geçilerek ö?renilebilir. Orijinal Pain Catastrophizing Scale (PCS) ölçe?inin kullan?m? için telif hakk? sahiplerinden izin al?nmas? gerekebilir.

Literatür eri?im linki: uvt.ulakbim.gov.tr

Referanslar

Süren, M., Okan, I., Gökbakan, A. M., Kaya, Z., Erkorkmaz, Ü., Arici, S., Karamani S., & KAHVEC?, M. (2014). Factors associated with the Pain Catastrophizing Scale and validation in a sample of the Turkish population. *Turkish journal of medical sciences, 44*(1), 104-108. doi: 10.3906/sag-1206-67

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: pain-catastrophizing-scale-toad.pdf

A?r? Felaketle?tirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM